

багатьох і звичайних людей, і посадових осіб що злочинець, хай навіть і неповнолітній, повинен бути покараний позбавленням волі та стражданням.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88)
3. Прокопенко А.В. Захист прав неповнолітніх у кримінальному провадженні / А.В. Прокопенко // Європейські перспективи. – 2013. - №10. – С. 118-123.
4. Ліхолетова Ю.А. Актуальні проблеми судового захисту прав неповнолітніх: міжнародний досвід / Ю.А. Ліхолетова // Вісник академії адвокатури України. – 2011. – С.169-174.
5. Суспільні практики та законодавство у сфері правопорушень неповнолітніх / Л. Амджалін, О. Гончарук// Київ. – 2010. – с. 157.
6. Кримінально-виконавче право України: навч. Посібник / за заг. ред. проф. В.І. Олефіра та проф. О.Г. Колба. / [Олефір В.І., Колб О.Г., Рогатинська Н.З., Ткачук В.Є., Банах С.В.] – Київ, 2016. – С. 70.

**Дракохруст Т. В.**

старший викладач кафедри міжнародного права  
та європейської інтеграції ЮФ ТНЕУ

### **ДЕЯКІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСАД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ**

Уявлення про те, що відродження держави має розпочатись із судової реформи, тобто із побудови судової влади, як це передбачено ст. 6 Конституції України, є безумовно правильними.

На першому засіданні Конституційної комісії президент Петро Порошенко знову повторив: зміцнення та незалежність судової влади — серед пріоритетів конституційної реформи. За цей період було прийнято три Закони України: "Про відновлення довіри до судової влади в Україні" від 8 квітня 2014 р. №1188-VII, "Про очищення влади" від 16 вересня 2014 р. №1682-VII та "Про забезпечення права на справедливий суд" від 12 лютого 2015 р. №192-VIII, які теж намагаються подати як почергові "перші кроки" повномасштабної реформи судочинства.

В межах Конституційної комісії створено три робочі групи, члени яких напрацьовують пропозиції зокрема щодо таких актуальних питань як зміст та структура розділу «Правосуддя», співвідношення з іншими розділами Конституції України; вимоги до судді: віковий ценз, освіта, професійний стаж, інші вимоги; призначення та звільнення суддів, гарантії їх діяльності. Робочою групою визначено такі правові гарантії додержання принципу незалежності суддів при призначенні, звільненні та притягненні до дисциплінарної відповідальності; призначення, переведення та звільнення суддів; підстави для

звільнення судді та припинення його повноважень; підстави та критерії дисциплінарної відповідальності.

Варто вказати, що Венеціанська комісія на позитивному рівні здійснила оцінку розроблений Робочою групою з питань правосуддя та суміжних правових інститутів попередній текст змін до Конституції України в частині правосуддя. Про це йдеться у попередньому висновку Європейської комісії «За демократію через право», який був оприлюднений 24 липня 2015 року.

Венеціанська комісія підтримала включення до Конституції України норми, що передбачає можливість визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду, як це передбачено в Римському статуті.

Водночас Венеціанська комісія, на відміну від своїх попередніх висновків, рекомендувала залишити серед суб'єктів призначення/обрання членів Вищої ради юстиції також і Верховну Раду України.

Крім того, Комісія запропонувала рекомендації аби залишити за Президентом України функцію призначення суддів, зазначивши, що вона має церемоніальний характер, а в питаннях звільнення суддів – обмежитися рішенням Вищої ради юстиції. Ще було позитивно оцінено запровадження нового інституту – конституційної скарги.

Проте, ми вважаємо, що процес реформування судової гілки влади повинен включати в себе не лише вказані вище питання, а й вирішувати інші важливі аспекти ефективного здійснення правосуддя, про що неодноразово також зазначалось у висновках Венеціанської комісії [1].

Фактично з 2010 року в нас розвалена судова система, діяльність якої не відповідає нашим міжнародним зобов'язанням, зокрема, практиці Європейського суду з прав людини, і загрожує втратою державності взагалі. Верховний суд України всупереч Конституції позбавлений касаційних повноважень і діє за невідомою європейській судовій практиці процедурою, а також у спосіб, якого ані Основний Закон, ані Конвенція 1950 року не передбачають. Наслідком цього є стрімке падіння рівня судового захисту прав і свобод людини, права власності, відповідно, збільшення кількості звернень до Євросуду тощо. Відповідно, все це пояснює сьогодні негативне ставлення до судів і суддів.

Актуальним питанням на сьогодні є удосконалення засад організації та функціонування судової влади та суддів зокрема.

Всі гілки влади держави повинні здійснювати забезпечення правових положень, які передбачають незалежність судів і щоб вони відповідно тлумачилися таким чином, щоб закликали до оперативного виконання судових рішень без втручання інших гілок влади держави.

Коментуючи рішення суддів, виконавча та законодавча влади повинні уникати критики, яка може підірвати незалежність судової влади або довіру суспільства до неї.

Рішення суддів не можуть підлягати будь-якому перегляду поза межами апеляційних процедур, визначених у законодавстві. За винятком рішень про амністію, помилування або подібних заходів, виконавча та законодавча влада не повинні приймати рішення, які скасовують судові рішення [2].

Для проведення ефективної судової реформи в Україні, яка відповідатиме європейським стандартам, на нашу думку, слід внести зміни до Конституції України, а саме: 1) виключити роль Верховної Ради України в призначенні суддів на посади безстроково та їх звільненні; 2) змінити склад Вищої ради юстиції, щоб її більшість становили судді, обрані своїми колегами; 3) виключити компетенцію

Верховної Ради України стосовно зняття імунітету із суддів; 4) скасувати повноваження Президента України щодо утворення й ліквідації судів.

У процесі реформування необхідно привести у відповідність до європейських стандартів питання притягнення суддів до юридичної відповідальності.

Як зокрема вказано у Висновку Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) № CDL-AD (2015)013 щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України та суддів», прийнятому Венеціанською комісією на її 103-му пленарному засіданні (Венеція, 19-20 червня 2015 року), «жорстких європейських стандартів щодо недоторканності суддів не існує. У даному питанні держава володіє значною свободою розсуду».

Таким чином, визначення юридичної відповідальності за відправлення правосуддя є специфічним для кожної держави. На думку Венеціанської комісії, перекладення повноважень скасовувати недоторканність суддів з парламенту, який є політичним органом, на Вищу раду юстиції є схвальним. Запропоновані зміни призведуть до зміцнення незалежності судової влади.

Питання притягнення до відповідальності суддів як особливої категорії державних службовців – завжди найгостріший предмет обговорення громадськості будь-якої країни незалежно від її економічної формації, політичного режиму або державного устрою. Передусім звертається увага на ефективність механізму притягнення суддів до відповідальності за встановлені факти порушення ними закону, тобто системи, безпосередньо пов'язаної з рівнем довіри громадськості до суддівського корпусу та належної роботи судової системи.

Тому, на нашу думку слід провести дослідження й аналіз процесу розгляду дисциплінарних проваджень, за результатами яких буде визначено та включено до навчальної програми для суддів найбільш актуальні питання щодо їх неналежної поведінки.

Актуальним питанням є також створення незалежного органу з метою проведення дослідження й аналізу якості рішень опублікованих ВККСУ, ВРЮ і ВАСУ, стосовно притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

Визначити найбільш типові підстави для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та виявити недоліки в структурно-організаційних і функціональних аспектах роботи судів України з погляду громадянина-користувача судовими послугами та сформулювати рекомендації щодо їх усунення.

Необхідно також роз'яснити зв'язок між підставами для дисциплінарного провадження та підставами для звільнення судді. Крім того, Венеціанська комісія висловила критичні зауваження щодо такої підстави звільнення судді, як «порушення присяги», з огляду на її недостатньо визначений характер. Звертаємо увагу, що Європейський суд з прав людини у своєму Рішенні у справі «Олександр Волков проти України» також висловив занепокоєння у зв'язку з використанням порушення присяги як підстави для звільнення суддів з посад, а також можливістю занадто широкого і неточного тлумачення.

Заслуговує на увагу також Спільний висновок Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії), Директорату з прав людини і Генерального директорату з прав людини та Верховенства права Ради Європи № CDL-AD (2015)007 щодо Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції», прийнятий Венеціанською комісією на її 102-му пленарному засіданні (м. Венеція, 20-21

березня 2015 року). Так, у цьому висновку зазначено, що Закон України «Про судоустрій і статус суддів» видається першим кроком на шляху до комплексної судової реформи в Україні, що сприятиме узгодженню законодавства України у сфері судочинства з міжнародними стандартами, наскільки це можливо за чинних положень Конституції України [3].

Нова влада має подолати в собі "старий світогляд" і усвідомити нарешті, що Україні потрібна реальна судова реформа, яка б забезпечила ефективне й незалежне правосуддя! І тільки в цьому суть. Чесна, відкрита, публічна дискусія щодо конституційних її засад може стати консолідуючим чинником для влади, а заодно — і початком процесу налагодження довіри та повернення поваги до суду.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Пошва Богдан. Судова реформа і відповідальність служителів Феміди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/926-verhovnomu-sudu-treba-negauno-povernuty-kasaciyni-rovnovajennya>.
2. Ставнійчук Марина. Судова реформа "навиворіт". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/LAW/sudova-reforma-navivorit-.html>.
3. Іванець О.М. Теоретичні та прикладні засади меж судової влади / Ольга Миколаївна Іванець, Нац. акад. прокуратури України.– Київ : Б.в., 2015.– 20 с. – На укр. яз.

**Єресько Л. О.**

суддя Полтавського окружного адміністративного суду,  
здобувач кафедри адміністративного права Національного юридичного  
університету імені Ярослава Мудрого  
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри  
адміністративного права Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого, **Писаренко Надія Борисівна**

### **ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА**

Вчасне та належне виконання судових рішень є основою справедливого суду. Принцип справедливого суду за практикою Європейського суду з прав людини (надалі – ЄСПЛ) прийнято вважати фундаментальним принципом верховенства права, що забезпечує всі інші права людини.

Судове рішення є актом правосуддя, який повинен свідчити про реалізацію конституційних принципів та утвердження верховенства права. Як зазначено у пункті 7 Висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи, метою судового рішення є не тільки вирішення певного спору через надання сторонам юридичної визначеності, а часто також установлення судової практики, яка може попередити виникнення інших спорів та забезпечити суспільну гармонію [1].

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (надалі – Конвенція), яка гарантує право на справедливий суд, прямо не